

inter pollices et indices prædictos super Altare, reliquis manuum digitis extensis, et simul junctis (et Hostiis, si plures sint consecratæ, in loco, in quo a principio Missæ positæ sunt, super corporale, vel in alio vase, aut Calice dimissis) genuflexus eam adorat. Tunc se erigens, quantum commode potest, elevat in altum Hostiam, et intentis in eam oculis (quod et in elevatione Calicis facit), populo reverenter ostendit adorandam : et mox sola manu dextra ipsam reverenter reponit super corporale in eodem loco, unde eam levavit, et deinceps pollices et indices non disjungit, nisi quando Hostiam consecratam tangere vel tractare debet, usque ad ablutionem digitorum post Communionem.

6. *Reposita Hostia consecrata super corporale, genuflexus ipsam veneratur : si adsit vas aliarum Hostiarum. Patena vel Palla cooperit ut supra. Interim dum Celebrans elevat Hostiam, accenso prius intorticio (quod non extinguitur, nisi postquam Sacerdos Sanguinem sumpserit, vel alios communicaverit, si qui erunt communicandi in Missa). Minister manu sinistra elevat fimbrias posteriores Planetæ, ne ipsum Celebrantem impediatur in elevatione brachiorum; quod et facit in elevatione Calicis, et manu dextra pulsat campanulam ter ad unamquamque elevationem, vel continue quousque Sacerdos deponat Hostiam super Corporale, et similiter postmodum ad elevationem Calicis.*

247. Sacerdos recitatis verbis *Fiat dilectissimi Filii tui D. N. J. C.* lectionem interrumpere nequit ad renovandam intentionem, sed eam prosequi debet, ut cum prædictis verba sequentia *Qui pridie* connectantur, quantum fieri potest (1). Prædictis verbis dictis (2) si hostiæ minores sint

(1) Vid. s. Alph. de Ligorio de cærem. m. c. 9, n. 13.

(2) Si calix impediatur, quominus verba consecrationis in tabella legi possint, plures in his locis eundem ante consecrationem hostiæ remonent

consecrandæ in pyxide vel calice cooperto, eundem discooperire debet, coopericulum ponendo extra corporale (quamvis hostiæ valide consecrentur, si vas non discooperiatur). Tum dicens *Qui pridie quam pateretur*, extremitates pollicis et indicis utriusque manus, quibus sacra Hostia tangenda est, extergit, si opus sit, a minimo pulvere adhærente, super corporale, non in medio, sed super utramque extremitatem lateralem anterioris plicaturæ. Deinde dicens *Accipit panem in sanctas ac venerabiles manus suas*, accipit hostiam hoc modo : indice sinistro premit extremitatem hostiæ a parte evangelii contra altare, hostiamque sic ab altera parte elevatam accipit inter pollicem et indicem dextræ manus; sic hostiam tenens, eandem ad inferiorem ejus extremitatem seu ad pedes Crucifixi hostiæ impressi mox accipit extremitate pollicis et indicis sinistræ manus, statimque etiam accipit ad eandem extremitatem extremitate pollicis et indicis dextræ manus, ita ut pollices et indices utriusque manus se attingant, et digiti utriusque manus infra hostiam extensi et juncti sint a sua extremitate usque ad pulsum. Qui modus hostiam tenendi, infra consecrationem, genuflexionem et elevationem servandus est. Sic igitur utraque manu super mediam partem anterioris plicaturæ corporalis tenens hostiam erectam, non quasi jacentem, prope corporale, ipsum tamen corporale manibus non tangens, dicit, *Et elevatis oculis in cælum ad te Deum Patrem suum omnipotentem*, interim oculos ad crucem elevans, et elevatos tenens : quibus verbis dictis oculos statim demittit : et dicens *Tibi gratias agens*, caput profunde inclinatur. Tum dextram ab hostia removens, eamque tenens inter pollicem et indicem solius manus sinistræ, eaque sinistra super corporale circa extremitatem mediæ partis anterioris plicaturæ deposita,

versus cornu epistolæ vel evangelii. Cum rubricæ nihil de eo notent, hoc iisdem conforme dici non debet. Præstaret adhibere calicem non nimis altum, et verba consecrationis imprimi in superiori parte tabellæ, ubi imago communiter imprimitur, quæ inferius apponi posset; et ita verba consecrationis, non obstante positione calicis, commode legi possent.

non autem in medio plicaturæ, ne sacræ particulæ forte relictæ manibus adhæreant, dextra facit signum crucis super hostiam, dicens *Benedixit*. Hæc crux formatur unitis et extensis omnibus dextræ digitis, etiam pollice et indice. Facta cruce, accipit hostiam etiam pollice et indice dextræ manus ut prius, et cubitos super altare ponit, ut mox dicetur, interim prosequens. *Fregit, deditque discipulis suis, dicens : accipite et manducate ex hoc omnes*. Cum finierit hæc verba : cubitis super altare et etiam super laterales corporalis plicaturas positus, sed sine ulla manuum disjunctione, ita ut manus junctæ ab extremitate digitorum usque ad pulsum, pollicibus et indicibus hostiam tenentibus, teneantur super media plicatura anterioris partis corporalis, corporale tamen nullatenus tangant; et capite profunde inclinato, statim profert verba consecrationis : *Hoc est enim Corpus meum*, super hostiam, et simul super omnes, si plures sint consecrandæ. Verbis consecrationis prolatis, sacerdos caput erigit, cubitos ab altari removet, ponitque manus sacram Hostiam eodem modo tenentes super extremitatem anteriorem mediæ plicaturæ corporalis, ita ut pollices et indices cum sacra Hostia intra corporale maneant, ne particulæ forte adhærentes deperdantur; tum unico genu flectit usque ad terram, adorans sacram Hostiam. Erectus elevat in altum, quantum commode potest, sacram Hostiam linea recta, non ad dextram neque ad sinistram partem, non super caput suum neque super calicem, sed super plicaturam corporalis, unde eam levavit; et oculis toto elevationis et demissionis tempore in eam intentis, populo reverenter ostendit adorandam : adeoque eam ita elevare debet, ut capitis verticem aliquatenus excedat, et a populo videri possit : dum autem sacram Hostiam per brevissimum tempus seu aliquod instans, ut patet ex verbis *ostendit adorandam*, in ultimo termino elevationis sustinuit, mox eam eadem linea recta et utraque manu demittit. Dum s. Hostia est prope corporale, retrahit ab ea sinistram, hancque indice et pollice junctis manentibus ponit super corporale, ut dictum est n. 138; et sola dextra s. Hostiam reponit in medium

mediæ plicaturæ anterioris partis corporalis, unde eam levavit : tum dextra etiam eodem modo ac sinistra super corporale posita, unico genu flectit; mox erectus, si adsit vas, in quo aliæ hostiæ minores consecratæ sunt, illud patena vel palla, aut cooperculo proprio cooperit.

248. Not. 1. sub consecratione juxta rubricas solum caput esse inclinandum, et non humeros : cum autem id vix fieri possit, dum cubiti super altare ponuntur, nisi altare sit valde altum; plures dicunt vel etiam humeros esse inclinandos (1), vel cubitos non integros ad nodum usque, sed medios tantum altari esse imponendos, ut ita sola capitis inclinatio fieri possit (2).

2. Genuflexionem faciendam esse sine capitis inclinatione, et abstinendum esse ab osculo s. Hostiæ

3. Cavendum esse sacerdoti, ne s. Hostiam aut Calicem in elevatione ferat extra limites corporalis, aut super caput suum inclinet, aut Hostiam super Calicem et Calicem super Hostiam elevet.

4. Attendendum, ne manipulus in elevatione s. Hostiæ sacras reliquias in corporali forte relictas, aut in elevatione Calicis ipsam sacram Hostiam excutiat. Hoc in elevatione Calicis præcaveri potest, eundem super mediam plicaturam corporalis linea recta elevando; quo facto manipulus longius a corpore removetur.

5. Pedes infra consecrationem juxta se invicem, et æqualiter in suppedaneo altaris retinendos esse, non dextro ultra sinistrum reverentiæ causa quasi deflexo.

6. Pollices et indices post consecrationem hostiæ usque ad ablutionem digitorum non disjungi, nisi hostia tangenda vel tractanda sit.

249. Quomodo verba consecrationis proferenda sunt?

R. Juxta rubricas hujus tit. n. 5 et 7, attente, continue, distincte, reverenter et secreto. Adeoque :

(1) Merati p. 2, tit. 8, n. 20.

(2) Lohner p. 6, tit. 8, rub. 5, v.

1. Attente : verba enim sanctissima præ cæteris majorem attentionem merentur.

2. Continue : quæ continuatio duplex est : 1° quoad verba consecrationis, quæ proferenda sunt unico tractu, et non respirando inter quodlibet verbum, dicendo *hoc* et deinde post morulam *est* et sic deinceps : 2° quoad verba præcedentia *Manducate ex hoc omnes*; aut *Bibite ex eo omnes*; post quæ immediate verba consecrationis subjungenda sunt, ne tollatur connexio verborum.

3. Distincte, absque ulla elisione et mutilatione.

4. Reverenter, omni cum devotione interiori et exteriori : unde : 1° sine nimia aspiratione et anxietate; inordinata enim et etiam ridicula est praxis eorum, qui magno nisu replent pulmones et os copioso aere, quem postea explodunt gravi cum impetu ad formanda consecrationis verba : 2° cavendum est sacerdoti, ne caput moveat, aut contorqueat : 3° ipsi attendendum est, ne afflet super hostiam aut in calicem, et ne os proxime admoveat, ut halitum quasi inspiret : quapropter os medio circiter pede ab hostia aut calice consecrando distare debet.

5. Secreto, ut sacerdos seipsum audiat per auditum etiam exteriorem, et a circumstantibus non audiatur, ut dictum est n. 105.

6. Item proferenda sunt non solum narrative, sed et assertive : quia sacerdos non tantum narrat Christum per ea verba consecrasse, sed ipse etiam tanquam minister secundarius iisdem verbis consecrat. Unde non tantum narrative, seu recitative, historice aut materialiter, prout præ se fert narrationis series, sed et assertive seu significative proferenda sunt; scilicet sacerdos, induendo personam Christi, applicando verborum significationem ad materiam præsentem, de ea affirmando dicere debet : *Hoc est* etc. (1). Notandum tamen, non esse scrupulose laborandum, ut verba in

(1) Vid. Bened. XIV, de sac. m. sect. 1, n. 250 et seq., et Quarti p. 3, tit. 5, sect. 1, dub. 6.

sensu assertivo proferantur : eo enim ipso, quo habetur voluntas consecrandi, implicita et sufficiens habetur voluntas verba proferendi in sensu assertivo.

Not. duplicem defectum quoad formam consecrationis vitandum esse, scilicet nimis parvæ, et nimis anxie attentionis : prior pejor est, non minus tamen vitandus est alter, qui scrupulos generat : quapropter securus esse debet, qui verba profert eo modo, quo quis devote alias orationes vocales recitare solet; aliud enim non præscribitur nec exigitur.

250. Quid infra et post consecrationem observandum est quoad hostias minores, quæ in missa consecrantur?

R. Hostiæ minores in loco, in quo a principio missæ positæ sunt super corporale, vel in ciborio, aut in alio calice demittendæ et relinquendæ sunt infra consecrationem et usque ad communionem, ut in rubricis præscribitur hoc tit. VIII, n. 5. Si hostiæ in pyxide clausa aut tecta contineantur, hæc ante extersionem digitorum, antequam sacerdos hostiam consecrandam accipiat, discooperiri debet, et post elevationem hostiæ et factam genuflexionem cooperiri, ut supra dictum est. Illæ hostiæ consecratæ non sunt elevandæ, neque super has crucisignationes alique ritus infra missam fieri debent, sed solum super calicem et majorem sacrificii hostiam : pertinent tamen ad idem sacrificium, omnesque ritus ad eas extenduntur : unde in eodem loco, in quo consecratæ vel a principio positæ sunt, etiam post consecrationem relinquendæ sunt, et non nisi post sumptionem in tabernaculum inferri, et populo communicaturo distribui possunt, nisi adsit necessitas mox communicandi infirmum, aut statim expediendi populi communionem (1).

251. Minister ut supra in rubricis dicitur, tempore consecrationis tria facere debet : 1° prius accendere intorticium, cujus tamen non datur obligatio, 2° elevare casulam, et 3° pulsare campanulam, vel ter ad unamquamque elevatio-

(1) Merati p. 2, tit. 8, n. 23; Quarti ibidem s. 1, dub. 8; Cavalieri t. 4, dec. 64, n. 5 et 6; Busemb. apud s. Alph. de Ligorio l. 6, n. 373.

nem, 1° dum celebrans genuflectit, 2° dum elevat s. Hostiam aut Calicem, et 3° dum deponit; vel continuo a genuflexione celebrantis, donec s. Hostiam aut Calicem deponit. Campanula hic etiam communiter pulsari solet ante consecrationem, dum celebrans infra orationem *Quam oblationem* signat oblata, ut pars principalis missæ adstantibus tempestive innotescat.

CONSECRATIO CALICIS.

Rub. 7. *Celebrans adorato Sacramento surgit, et discooperit Calicem, in quem, si opus sit, extergit digitos, quod semper faciat, si aliquod fragmentum digitis adhæreat, et stans erectus dicit, Simili modo postquam cœnatum est, et ambabus manibus accipiens Calicem juxta nodum infra cuppam, et aliquantum illum elevans, ac statim deponens, dicit: Accipiens et hunc præclarum Calicem in sanctas ac venerabiles manus suas etc. cum dicit: Item tibi gratias agens, caput inclinatur; cum dicit: Benedixit, sinistra Calicem infra cuppam tenens, dextra signat super eum; et prosequens, Deditque discipulis suis etc. et ambabus manibus tenens Calicem, videlicet sinistra pedem, dextra nodum infra cuppam. cubitis super Altare positus, et capite inclinato, profert attente, continue, et secreto ut supra, verba Consecrationis Sanguinis: Hic est enim Calix etc. Quibus dictis, reponit Calicem super Corporale, dicens secreto, Hæc quotiescumque feceritis, etc. genuflexus Sanguinem reverenter adoratur. Tum se erigit, et accipiens Calicem discoopertum cum Sanguine ambabus manibus, ut prius, elevat eum, et erectum quantum commode potest, ostendit populo adorandum: mox ipsum reverenter reponit super Corporale in locum pristinum, et manu dextra Palla cooperit, ac genuflexus Sacramentum veneratur.*

252. Cum sacerdos post elevationem s. Hostiæ a genuflexione surrexerit, ac pyxidem, si adsit, cooperuerit; deponit manum sinistram super pedem calicis, sic nempe, ut pollice et indice junctis manentibus, pedem tantum tangat cum extremitate trium ultimorum digitorum; et dextra inter indicem pollicis junctum et tres reliquos digitos accipit pallam de calice, eamque sicut ad offertorium, ponit super velum calicis vel contra tabellam versus cornu epistolæ, ita tamen, ut lectionem formæ consecrationis non impediatur. Tum indices et pollices utriusque manus a fragmentis hostiæ, si opus sit, super calicem extergit, non fricando quidem, sed contra se invicem movendo, ut, si aliquod fragmentum adhæreat, in calicem decidat, interim dicens *Simili modo postquam cœnatum est*: deinde prosequens *Accipiens et hunc præclarum Calicem in sanctas ac venerabiles manus suas*, ambabus manibus inter indicem pollicis junctum et reliquos digitos accipit calicem juxta nodum infra cuppam, dextra scilicet supra et sinistra infra nodum, eumque aliquantulum seu per quatuor circiter digitos ab altari elevat, ac statim deponit. Reposito calice, eumque eodem modo tenens, dicens *Tibi gratias agens*, caput non cruci sed s. Hostiæ profunde inclinatur. Tum dicens *Benedixit*, sinistra calicem eodem modo retinens, dextra super eum signatur: et continuans *Deditque discipulis suis* etc. interea ambabus manibus accipit calicem, dextra scilicet ad nodum et sinistra ad pedem, ita ut index et pollex juncti sint supra et tres alii digiti infra pedem, eundem parum super corporale elevat, parumque ad se inclinatum tenet (1): dictis illis verbis usque ad *Bibite ex eo omnes*, modo prædicto calicem tenens, cubitis super altare positus, et capite profunde inclinato, statim subjungit verba consecrationis: *Hic est enim* etc. Verbis consecrationis integre prolatis usque a *Remissionem peccatorum* inclusive et non prius, sacerdos reponit calicem

(1) S. Alph. de Ligorio de cærem. missæ c. 9, n. 15, Cuppinus anno 1759 n. 12, alique censent, calicem rectum tenendum esse, et non ad sacerdotem inclinatum.

super corporale in loco solito, et capite erecto ac utraque manu super corporale deposita, flectit unico genu. secreto interim dicens : *Hæc quotiescumque feceritis*. Erectus accipit calicem discoopertum ambabus manibus, dextra scilicet nodum et sinistra pedem, seu tribus ultimis digitis sinistrae manus pedem calicis sustinens; eundem linea recta elevat, quantum commode potest, et populo ostendit adorandum, oculis toto tempore elevationis et demissionis in eum intentis : tam alte eum elevat, ut cuppa excedat altitudinem capitis; quod ordinarie obtinet, quando pes calicis elevatur usque ad oculos, aut oculos parum excedit : in ultimo elevationis puncto eum per brevissimum tempus sustinet, ut videatur et adoretur a populo : tum mox illum eadem linea recta reverenter demittit, et super corporale in locum pristinum reponit; manumque sinistra super pedem calicis, ut supra dictum est, posita, dextra inter indicem pollicis unitum et reliquos digitos accipit pallam, et eadem calicem cooperit. Tum manibus super corporale positus, genuflectit, Sacramentum veneraturus.

Notanda hic sunt eadem, quæ num. 248 quoad consecrationem hostiæ notata sunt : item sacerdotem digitos super Calicem semper extergere debere, si aliquod fragmentum iis adhæreat; et quidem laudabiliter id facere, quotiescumque s. Hostiam tetigerit, ne forte fragmentum adhæreat et deperdatur.

Titulus IX.

DE CANONE POST CONSECRATIONEM USQUE AD ORATIONEM
DOMINICAM.

DE ORATIONIBUS UNDE ET MEMORES, SUPRA QUÆ PROPITIO,
ET SUPPLICES.

Rub. 1. *Reposito Calice et adorato, Sacerdos stans ante Altare, extensis manibus ante pectus, dicit secreto : Unde et memores etc. Cum dicit, De tuis donis ac datis, jungit manus ante pectus : et cum dicit, Hostiam † puram, Hostiam † sanctam, Hostiam † immaculatam, manu sinistra posita super Altare intra Corporale, dextra signat ter communiter super Hostiam et Calicem, et semel super Hostiam tantum, et semel super Calicem tantum, dicens, Panem † sanctum vitæ æternæ, et Calicem † salutis perpetuæ : deinde stans ut prius, extensis manibus prosequitur, Supra quæ propitio etc. Cum dicit, Supplices te rogamus etc. inclinatur ante medium Altaris, manibus junctis super illo positus. Cum dicit, Ex hac altaris participatione, osculatur Altare, manibus hinc inde super Corporale positus. Cum dicit, Sacrosanctum Filii tui, jungit manus : et dextra signans semel super Hostiam tantum, et semel super Calicem, sinistra super Corporale posita, dicit, Cor † pus et San † guinem sumpserimus, et cum dicit, Omni benedictione † coelesti, seipsum signat a fronte ad pectus signo Crucis, sinistra posita infra pectus, et prosequitur, Et gratia repleamur. Cum dicit, Per eundem, jungit manus.*
